

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Psychologia religii
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Psychology of religion
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Psychologia
Język wykładowy	Język polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	ks. dr Radosław Rybarski
---	--------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	Rok IV - Semestr 8	3
konwersatorium			
ćwiczenia	30	Rok IV - Semestr 8	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	-
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 - Zapoznanie uczestników z wiedzą z zakresu psychologii religii.
C2 - Zaprezentowanie charakterystyki współczesnych zjawisk w obszarze religijności oraz funkcji religijności w życiu człowieka.
C3 - Rozwijanie umiejętności posługiwania się psychologicznymi metodami do pomiaru religijności.
C4 - Kształtowanie świadomej i odpowiedzialnej postawy wobec ludzi o różnych przekonaniach religijnych.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Uczestnik ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę na temat przedmiotu, metodologii i celów psychologii religii.	K_W01

W_02	Uczestnik zna i rozumie terminologię używaną na gruncie psychologii religii; ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę na temat psychologicznych funkcji i motywów religijności.	K_W02
W_03	Uczestnik posiada wiedzę o powiązaniach psychologii religii z innymi dyscyplinami naukowymi, takimi jak socjologia, filozofia i etyka.	K_W05
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Uczestnik potrafi przygotować prezentację multimedialną i wystąpienie ustne z zakresu psychologii religii; wykorzystując terminologię psychologii religii oraz integrując różne ujęcia i koncepcje psychologiczne, potrafi wypowiadać się i argumentować swoje poglądy w sposób precyzyjny.	K_U03
U_02	Uczestnik potrafi analizować przyczyny i źródła zachowań religijnych człowieka oraz przewiduje ich konsekwencje; umie wykorzystać psychologiczne metody do pomiaru religijności z poszanowaniem aspektów prawnych i etycznych.	K_U12
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Uczestnik jest świadomy roli i ważności religijności dla życia oraz rozwoju człowieka.	K_K02

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Psychologia religii – wykład:

1. Statusu metodologiczny psychologii religii: przedmiot, metody i cel.
2. Psychoanalityczna interpretacja religijności (ontogenetyczna i filogenetyczna).
3. Koncepcja dojrzałej religijności G. Allporta i jej źródła. Typologia zewnętrznej i wewnętrznej orientacji religijnej.
4. Koncepcja religijności Fromma. Typologia religijności humanistycznej i autorytarnej.
5. Poznawcze podejścia do religijności. Podejście atrybucyjne.
6. Teoria religijnego radzenia sobie ze stresem.
7. Religijność na gruncie teorii zarządzania trwogą.
8. Neurofizjologia doświadczenia religijnego.
9. Religijność jako przywiązanie do Boga.

Psychologia religii – ćwiczenia:

1. Zajęcia wprowadzające.
2. Przedmiot psychologii religii.
3. Religijność a duchowość. Psychologiczne ujęcie duchowości.
4. Współczesne tendencje w religijności: sekularyzacja, ateizm, agnostycyzm.
5. Kwestionariusz PCBS.
6. Współczesne przemiany religijności – dekonwersja.
7. Funkcje religijności w radzeniu sobie ze stresem. Kwestionariusze RCOPE i BriefRCOPE.
8. Jak szybko zbadać religijność: prezentacja metod: C-15, DUREL.
9. Religijność jako relacja. Kwestionariusz Więzy z Bogiem i Skala Emocji Wobec Boga.
10. Zmagania religijne i duchowe.
11. Koncepcja duchowości relacyjnej. Proces uświęcania.
12. Neuropsychologia a religia.
13. Religijność w różnych kontekstach i grupach społecznych.
14. Religia a pareidolia.
15. Podsumowanie i zaliczenie zajęć.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Warsztat, studium przypadku, dyskusja	Krótkie kolokwium pisemne (tzw. wejściówka), egzamin pisemny	Protokół zawierający wyniki kolokwium (tzw. wejściówek) i egzaminu
W_02	Warsztat, studium przypadku, dyskusja	Krótkie kolokwium pisemne (tzw. wejściówka), egzamin pisemny	Protokół zawierający wyniki kolokwium (tzw. wejściówek) i egzaminu
W_03	Warsztat, studium przypadku, dyskusja	Krótkie kolokwium pisemne (tzw. wejściówka), egzamin pisemny	Protokół zawierający wyniki kolokwium (tzw. wejściówek) i egzaminu
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Warsztat, prezentacja, dyskusja	Prezentacja multimedialna	Karta oceny prezentacji; Aktywny udział w dyskusji odnotowany na liście.
U_02	Warsztat, prezentacja, dyskusja	Prezentacja multimedialna	Karta oceny prezentacji; Aktywny udział w dyskusji odnotowany na liście.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja, odgrywanie ról, praca zespołowa	Obserwacja, prezentacja	Karta oceny aktywności, karta oceny prezentacji; Aktywny udział w dyskusji odnotowany na liście.

VI. Kryteria oceny, wagi...

Wykład z psychologii religii kończy się egzaminem pisemnym. Oceny są przyznawane według następujących kryteriów:

- (5,0) 91% - 100%
- (4,5) 81% - 90%
- (4,0) 71% - 80%
- (3,5) 61% - 70%
- (3,0) 51% - 60%
- (2,0) ≤ 50%

Warunkiem uzyskania pozytywnej oceny z **ćwiczeń** jest:

1. Obecność na zajęciach (dopuszczalne są 2 nieobecności nieusprawiedliwione),
2. Aktywność własna,
3. Krótkie kolokwia (tzw. wejściówki, czyli pytania dotyczące tekstu zadanego do przeczytania),
4. Udział w projekcie badawczym,
5. Opracowanie i prezentacja ciekawostki na podstawie artykułu naukowego z psychologii religii.

Końcowa ocena jest rezultatem zaliczenia wszystkich powyższych wymagań i punktów uzyskanych podczas krótkich kolokwium pisemnych (tzw. wejściówek):

- (5,0) 91% - 100%
- (4,5) 81% - 90%
- (4,0) 71% - 80%
- (3,5) 61% - 70%

(3,0) 51% - 60%

(2,0) ≤ 50% i/lub brak realizacji powyższych warunków zaliczenia.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<p>Bartczuk, R.P., Jarosz, M. (2006). Funkcja religijności w procesie radzenia sobie ze stresem – koncepcja Kennetha I. Pargamenta. <i>Roczniki Psychologiczne</i>, 9(1), s. 37-52.</p> <p>Bartczuk, R. P., Zarzycka, B., Wiechetek, M. P. (2013). Struktura wewnętrzna polskiej adaptacji Skali Przekonań Postkrytycznych. <i>Roczniki Psychologiczne</i>, 16(3), 536-558.</p> <p>Davis, E., Worthington Jr., E., Schnitker, S. (2022). <i>Handbook of Positive Psychology, Religion, and Spirituality</i>. Springer.</p> <p>Dobrowolska, B., Jurek, K., Pilewska-Kozak, A. B., Pawlikowski, J., Drozd, M., Koenig, H. (2016). Validation of the Polish version of the Duke University Religion Index (PoDUREL). <i>Polskie Archiwum Medycyny Wewnętrznej</i> 126 (12), s. 1005-1008.</p> <p>Jarosz, M (2010). Pojęcie duchowości w psychologii. W: O. Gorbaniuk, B. Kostrubiec-Wojtachnio, D. Musiał, M. Wiechetek. <i>Studia z Psychologii w KUL</i>, tom 16 (s. 9-22). Lublin: Wyd. KUL.</p> <p>Nowosielski, M., Bartczuk, R.P. (2015). Religijność w procesie przemian – koncepcja dekonwersji H. Streiba. <i>Studia Psychologica</i>. 15(2), s. 5–21.</p> <p>Zarzycka, B. (2009). Tradition oder Charisma? Religiosität in Polen. In: <i>Woran glaubt die Welt? Analysen und Kommentare zum Religionsmonitor 2008</i>. (205-228). Gütersloh: Verlag Bertelsmann Stiftung.</p> <p>Zarzycka, B. (2011) Polska adaptacja Skali Centralności Religijności S. Hubera. W: M. Jarosz (red.) <i>Psychologiczny pomiar religijności</i>, s. 231-261. Lublin: TN KUL.</p>
Literatura uzupełniająca
<p>Bronk, A. (1996). Psychologia religii jako nauka. Status metodologiczny. W: <i>Nauka wobec religii</i> (s. 203-212). Lublin: TN KUL.</p> <p>Griffith, J. L., Griffith, M. E. (2008) <i>Odkrywanie duchowości w psychoterapii</i>. Kraków: WAM.</p> <p>Grzymała-Moszczyńska, H., (1991). Przedmiot psychologii religii. W: <i>Psychologia religii. Wybrane zagadnienia</i> (s. 39-50). Kraków: Nomos.</p> <p>Jarosz, M. (2003). Interpersonalne uwarunkowania religijności. Lublin: TN KUL.</p> <p>Klimasiński M.W., Płocka M., Neumann-Klimasińska N., Pawlikowski J. (2017). Czy lekarze powinni udzielać wsparcia duchowego swoim pacjentom – przegląd badań. <i>Medycyna Praktyczna</i> 3, s. 128–133.</p> <p>Mariański, J. (2011). Tendencje rozwojowe w polskim katolicyzmie – diagnoza i prognoza. <i>Teologia Praktyczna</i>, 12, 7-24.</p> <p>Prusak, J. (2006). Religijność i duchowość w psychoterapii. W: S. Głaz (red.) <i>Podstawowe zagadnienia psychologii religii</i>. Kraków: WAM, s. 423-447.</p> <p>Prusak, J. (2012). <i>Psychoterapia pacjenta religijnego z perspektywy teologii chrześcijańskiej</i>. W: Grzesiuk, L., Suszek, H. <i>Psychoterapia. Pogranicza. Podręcznik akademicki</i>. T.7. Warszawa: ENETEIA. s. 325–346.</p>

Śliwak, J., Wiechetek, M., Zarzycka, B., Bartczuk, R. P. (2017). Oblicza psychologii religii w Polsce. *Roczniki Psychologiczne*, 20 (1), 11-19.

Talik, E. (2013). Jak trwoga, to do Boga? Psychologiczna analiza religijnego radzenia sobie ze stresem u młodzieży w okresie dorastania. Sopot: GWP.